

JAARVERSLAG

Den Haag

Foto: © Art At Picture Jaap Binsma

COMMISSIE VAN TOEZICHT
ARRESTANTENZORG

2024

CTA

Den Haag, 1 maart 2025

Commissie van Toezicht Arrestantenzorg Den Haag
Postbus 264
2501 CG Den Haag
Website: www.toezichtarrestantenzorg.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Samenvatting en aanbevelingen	3
3. Samenstelling, taken en werkwijze van de commissie	5
4. Bevindingen	11
I Insluiting/ Binnenkomst arrestant	11
II Verblijf/Huisvesting	11
III Verblijf/ Verzorging en bejegening	12
IV Veiligheid, Calamiteiten en BHV	13
V Bijzondere aandachtspunten	15
VI Ontvangst, rondleiding, verkregen informatie	15
VII Eventuele toevoegingen	15
VIII Specifieke aandacht voor jeugdigen, verslaafden, psychische aandoeningen	15
IX Bevindingen van arrestanten	16
Bijlage: overzicht locaties eenheid	17

1. Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag van de Commissie Toezicht Arrestantenzorg (CTA) van de politie-eenheid Den Haag (hierna: commissie). De commissie brengt jaarlijks (uiterlijk 1 maart), door middel van een jaarverslag, rapport uit aan de Korpschef over haar werkzaamheden en bevindingen over het voorgaande jaar. De Korpschef zendt het jaarverslag en het verslag over de wijze waarop zij gevolg heeft gegeven aan dit jaarverslag, uiterlijk 1 mei aan de Minister van Justitie en Veiligheid. De commissie brengt dit jaarverslag ook ter kennis aan de politiechef van de politie-eenheid. Dit jaarverslag is openbaar.

In dit jaarverslag wordt ingegaan op een aantal aspecten van de commissie en haar onderzoek. Hoofdstuk twee betreft een samenvatting van dit jaarverslag met daarbij door de commissie gedane aanbevelingen. Het derde hoofdstuk gaat over de wettelijke basis van de commissie en haar samenstelling, taak en werkwijze. In hoofdstuk vier komen de bevindingen van de commissie aan bod. Tot slot treft u in de bijlage een overzicht van de locaties van de politie-eenheid Den Haag aan.

2. Samenvatting en aanbevelingen

Inleiding

In 2024 heeft de commissie 151 (2023:170) inspectiebezoeken uitgevoerd, verspreid over 31 locaties. In totaal zijn hierbij 393 (2023:539) ingeslotenen aangetroffen, met 120 (2023:172) daarvan is een gesprek gevoerd.

Inspectieresultaten

De commissie heeft vastgesteld dat, hoewel er sinds 2023 een behoorlijke verbetering is gemaakt op het gebied van de bedrijfshulpverlening (BHV), dit nog steeds blijvend de aandacht vraagt. Helaas heeft de commissie ook in 2024 moeten constateren dat bij drie basisteams geen ontruimingsoefeningen zijn gehouden. Daarnaast vraagt de commissie nogmaals extra aandacht voor de frequentie van de ontruimingsoefeningen. Deze dienen minstens twee keer per jaar plaats te vinden, waarbij eenmaal de oefening het hele pand betreft. Ook dit jaar blijft de commissie aandacht vragen voor de incomplete en gedateerde verbanddozen en het verstrijken van de expiratedatum van de pads van de Automatische Externe Defibrillators (AED's). In 2024 is het zelf laten uitvoeren van controles (peerreviews) op 'harde' zaken deels door de basisteams geïntroduceerd. De commissie zal bij het aantreffen van een peerreview steekproefsgewijs zaken controleren. Het is de commissie gebleken dat voor wat betreft de peerreview nog veel onbekend is onder de basisteams en dat dit een punt van aandacht is. De commissie verwacht dat met het zelf controleren het eigenaarschap en daarmee de bewustwording zal worden versterkt.

In 2024 constateerde de commissie opnieuw enkele keren hiaten in het login-systeem van de ingeslotenen. De commissie constateerde in 2024 tevens een toename van het niet overeenkomstig de voorschriften verwerken van de insluitingsfoullering. Het gaat dan met name over het onvoldoende registreren van de ingenomen zaken en het vervolgens niet laten ondertekenen van de fouilleringszak door de ingeslotene en/of politiemedewerker. Hoewel de problematiek van het expireren van voeding door een enkel team voortvarend is opgepakt, blijft dit onderwerp punt van aandacht. Opvallend blijft ook dit jaar het lage aantal meldingen pogingen suïcide. Mogelijk heeft dit te maken met de wijze van registreren.

De commissie constateerde dat kwetsbare ingeslotenen, zoals mensen met psychiatrische- of verslavingsproblematiek en jeugdigen (<18 jaar) met zorg behandeld werden. Nieuw is het fenomeen parketgesignaleerden. Hoewel deze onder hetzelfde regime als andere ingeslotenen vallen, krijgen deze personen toch meer privileges (naar analogie van de faciliteiten in de Penitentiare Inrichting (PI)) in de vorm van vaker luchten en het kijken naar tv in de gemeenschappelijke ruimtes.

Aanbevelingen

Afrondend komt de commissie voor het komende jaar tot de volgende aanbevelingen:

- Insluitingsfoullering: draag zorg voor een uniforme afhandeling van de insluitingsfoullering, het registreren, de ondertekening en de afgifte van een bewijs.
- Informatie over ingeslotene: draag zorg voor de zorgvuldige registratie van alle handelingen jegens verdachten in het politiebedrijfsprocessensysteem, in het bijzonder de pogingen suïcide van arrestanten welke niet altijd volgens de voorgeschreven formulieren zijn vastgelegd. Dit verdient meer aandacht en zorgvuldigheid;
- Bedrijfshulpverlening: draag blijvend zorg voor een consequente naleving van de verplichtingen omtrent de Bedrijfshulpverlening. Het houden van tabletop-oefeningen is en blijft een aanvulling, maar nog altijd blijft het fysiek houden van een ontruiming uitgangspunt;

- Voeding: draag zorg voor zorgvuldige verstrekking, opslag en aanbod van voeding en zorg dat duidelijk is wie daarvoor verantwoordelijk is.

3. Samenstelling, taken en werkwijze

Samenstelling van de commissie

De commissie bestond in het verslagjaar 2024 uit de volgende leden:

- mevrouw A.C. Bruinsma-van der Meer, vml. unithoofd bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (voorzitter)
- de heer drs. M.H. van der Hoeven, directeur bij het Nederlands Veteraneninstituut (vicevoorzitter)
- mevrouw mr. E.E. Schotte, rechter bij de rechtbank Den Haag (lid tot 1 april 2024);
- mevrouw mr. drs. A. Gasmi, integriteitscoördinator Kern ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (lid tot 1 april 2024);
- de heer drs. E.G. van Ankum, vml. militair-arts en vml. senior inspecteur IGZ;
- mevrouw E.C.M. Nulkes MSc, adviseur Zorg & Veiligheid bij het Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden;
- de heer B. Russchen, manager Ambulancezorg Haaglanden/algemeen commandant gezondheidszorg;
- Mevrouw A.V. Biere MSc, beleidsmedewerker ministerie Justitie en Veiligheid (lid vanaf 1 april 2024).

Ambtelijke ondersteuning vanuit de eenheid Den Haag, Staf, afdeling

Bestuursondersteuning: mevrouw H.G.M. Burghout.

Taken van de commissie

De commissie ziet toe op de huisvesting, veiligheid, verzorging, bejegening en vervoer van ingesloten en door de Eenheid Den Haag. Op verzoek van het bestuur van de rechtbank te Den Haag verricht de commissie ook inspecties in het cellencomplex van het Paleis van Justitie. In 2024 heeft de commissie hier drie keer een inspectie uitgevoerd.

In dit jaarverslag brengt de commissie verslag uit van haar werkzaamheden in 2024. Op grond van artikel 50 lid 1 onder b van Besluit Beheer Politie brengt de commissie jaarlijks uiterlijk 1 maart verslag uit aan de Korpschef van politie van haar werkzaamheden en bevindingen. Het verslag wordt ook ter kennis gebracht van de politiechef van de eenheid.

Werkwijze van de commissie Den Haag

De leden van de commissie bezoeken onaangekondigd in wisselende koppels de cellencomplexen en basisteams op verschillende dagen en tijdstippen. Bij deze inspecties wordt gesproken met de Operationeel Commandant (OPCO) c.q. het personeel dat is belast met arrestantentoezicht. Onder begeleiding van een politiemedewerker bezoeken de commissieleden de ruimten waar arrestanten kunnen verblijven en spreken zij met arrestanten (voor zover aanwezig, aanspreekbaar, niet in verhoor en voor zover zij de commissie te woord willen staan). Onduidelijkheden en tekortkomingen die ter plekke kunnen worden verholpen, worden doorgaans direct met de rondleider besproken en uitgevoerd.

Van elk inspectiebezoek wordt een schriftelijk verslag gemaakt. Dit verslag wordt toegezonden aan de betreffende teamchef en de teamleiding van de afdeling Arrestantentaken. In de reguliere vergadering van de commissie worden de inspectieresultaten besproken en naar aanleiding daarvan worden aandachtspunten voor de komende inspectieronde vastgesteld. De commissie gaat ervan uit dat naar aanleiding van de door de commissie opgestelde rapportages teamchefs extra alert zijn op een gesignaleerde situatie of gang van zaken. De commissie zou echter graag vaker op de hoogte worden gesteld over de opvolging van haar bevindingen. De teamchef Arrestantentaken is verantwoordelijk voor de cellencomplexen. De teamchefs van de basisteams zijn in beginsel zelf verantwoordelijk. Wanneer problemen zich blijven

voordoen of er wordt een rode draad gezien bij meerdere basisteams, treedt de liaison Arrestantentaken in overleg met de betrokken teamchef van het betreffende basisteam op en zo nodig met het sectorhoofd waaronder het basisteam valt.

Naast periodieke gesprekken tussen de secretaris en de teamchef Arrestantentaken neemt de teamchef Arrestantentaken ook deel aan de bijeenkomsten van de commissie, zodat over beleidsmatige onderwerpen en bevindingen van de CTA van gedachten kan worden gewisseld.

In 2024 heeft de commissie 151 (2023:170) inspectiebezoeken uitgevoerd, verspreid over 31 locaties. In totaal zijn hierbij 393 (2023:539) ingeslotenen aangetroffen. Met 120 (2023:172) daarvan is een gesprek gevoerd (31%). Het ten opzichte van 2023 lagere aantal inspectiebezoeken valt te verklaren door het herzien van de frequentie van de inspecties en de op bepaalde momenten beperkte inzetbaarheid van de commissie. Ook in 2024 richtte de commissie zich meer op de locaties waar zich voornamelijk de arrestanten bevinden, zoals de cellencomplexen en districts bureaus. Deze keuze houdt wel in dat de teams met alleen ophoudkamers minder frequent werden bezocht door de commissie.

Een nieuw fenomeen (ook) in de eenheid Den Haag is de ingesloten parketgesignaleerde. Zo'n twintig jaar geleden is wettelijk geregeld dat veroordeelden hun voorlopige hechtenis in bijzondere gevallen, zoals cellentekort, maximaal tien dagen in een politiecel mogen uitzitten. Daar deze mensen onder de zorg van de politie vallen, kunnen zij door de commissie bezocht worden en gelden de regels voor ingeslotenen in politiecellen. Hoewel deze categorie ingeslotenen onder hetzelfde regime vallen, is vanuit de eenheid toch besloten ter voorkoming van ongeregelde zaken, hier een versoepeling toe te laten. Zo zijn er bijvoorbeeld tv's opgehangen in de groepsruimte in de cellencomplexen Den Haag en Gouda en mag er vaker of langer worden gelucht. Landelijk is de afspraak gemaakt dat per dag (hooguit) tien parketgesignaleerden per eenheid worden ingesloten. Bij de eenheid Den Haag is het aantal parketgesignaleerden per periode wisselend van aantal. Gelet op het voortdurende cellentekort in de PI's is de verwachting dat deze categorie ingeslotenen nog voorlopig aangetroffen wordt.

De commissie werd bij haar inspectiebezoeken in 2024 in het algemeen professioneel en correct bejegend. Een (1) keer kon een rondleiding niet plaatsvinden in verband met de opschaling van het team bij een ernstig incident.

Bijeenkomsten

In 2024 is de commissie zes keer bijeengekomen om algemene zaken en de bevindingen van de inspecties te bespreken. Alle bijeenkomsten vonden fysiek plaats. Onderwerpen die aan bod kwamen zijn:

- Het houden van ontruimingsoefeningen. Deze dienen elk jaar minimaal twee keer gehouden te worden. Locatie-coördinatoren op de basisteams zijn belast met kennisoverdracht.
- Het uitblijven van meldingen poging suïcide.
- De zichtbare toename van mensen met onbegrepen gedrag.
- De incorrecte afhandeling van de insluitingsfoullering.
- Het niet altijd zorgvuldig loggen in het algemeen en in het bijzonder als het om medische aangelegenheden gaat.
- De moeizame vervanging van niet-werkende en gedateerde portofoons voor de BHV.
- De aandacht voor bureaus waar ingeslotenen kort (twee uur) verblijven.
- De toenemende aanwezigheid van parketgesignaleerden op de cellencomplexen.
- De personeelskrapte en de positieve ervaring met het inzetten van een externe derde partij (Trigion).

- De ontwikkeling in de inmiddels gestarte opleiding voor arrestantenverzorger, zoals een tweedaagse cursus of opfriscursus.
- Het creëren van een veilige werkplek door middel van thema's en briefings.

De vergadering van de Landelijke Commissie Toezicht Arrestantenzorg (LC) vond in 2024 twee keer (4 juli en 3 december) plaats en werd bijgewoond door respectievelijk de voorzitter en de ambtelijk secretaris.

Op 5 februari 2024 heeft de voorzitter een presentatie over de CTA gegeven aan het managementoverleg van de eenheid, waarbij naast de eenheidschef onder andere ook de sectorhoofden en de portefeuillehouder arrestantenzorg aanwezig waren. Afsproken is om in ieder geval een (1) keer per jaar aan te sluiten bij dit overleg, bijvoorbeeld bij het presenteren van het jaarverslag CTA.

Op 14 mei 2023 vond het eindejaarsgesprek met de eenheidsleiding plaats in aanwezigheid van politiechef van de eenheid Den Haag mevrouw F.J. Krukkert, de wnd. portefeuillehouder arrestantenzorg mevrouw S.A.M. van den Berg-Vollebregt, de voorzitter, de vicevoorzitter, de teamchef Arrestantentaken mevrouw J.M. Helderman en de ambtelijk secretaris plaats. Besproken werd de aanmerkelijk zichtbare verbetering van het houden van de ontruimingsoefeningen en de uitdaging deze positieve tendens vast te houden. De krapte in de personeelsbezetting is besproken en de positieve ervaring met de inzet van externe beveiligers. Het houden van peerreviews en de rol van de CTA daarin werd met instemming door de eenheidsleiding ontvangen. De toename van jeugdige ingesloten en wordt erkend als een fors maatschappelijk probleem, alsook het landelijk toenemen van arrestanten met onbegrepen gedrag. Daarnaast is het niet accuraat bijhouden van de login besproken. Als laatste kwam de constatering van de CTA aan bod dat de bejegening van de politiemedewerkers richting de ingesloten door hen overwegend goed en professioneel wordt bevonden.

Op 14 juni 2024 vond in Amersfoort de conferentiedag CTA plaats. In het kader van het twintigjarige bestaan en het tienjarige jubileum Nationale politie was het thema: "Inspecties: vroeger-nu-straks". CTA Den Haag nam een deel van de organisatie van deze dag voor haar rekening.

Inspectieresultaten

De commissie stelt vast dat de kwaliteit van de arrestantenzorg over 2024 in grote lijnen op voldoende niveau is gebleven. Zij constateert tegelijkertijd dat op belangrijke thema's waaronder Bedrijfshulpverlening (BHV) in 2024, ondanks de positief ingezette lijn, dit onderwerp blijvend aandacht behoeft. Door conform afspraak nauw contact te houden met de coördinator BHV kan dit jaar wel een scherper beeld van dit onderwerp worden geschetst. Uit de door de coördinator BHV verstrekte rapportage 2024 blijkt dat er daadwerkelijk drie bureaus zijn waar in 2024 geen ontruimingsoefening is gehouden. Dat dit overzicht lichtelijk verschilt met hetgeen de commissie ter plaatse heeft kunnen constateren, heeft te maken met de datum van de gehouden ontruimingsoefening in december en/of de nog op agenda staande inspectie(s).

De commissie vraagt blijvend aandacht voor de incomplete en gedateerde verbanddozen en het verstrijken van de expiratedatum van de pads van de AED's. De commissie waarschuwt tevens om de verpakking van de AED pads, met daarin de elektrode, niet voortijdig te openen met de kans op uitdroging van de pads. Vanaf 2025 is het controleren van AED's een landelijk thema geworden. Verder constateert de commissie nog te vaak dat er hiaten zitten in het login-systeem van de ingesloten. Bij met name de basisteams gaat het over het niet registreren van controles in de nachtelijke uren.

Een terugkerend onderwerp is het verstrijken van de expiratiedatum van de voeding. De commissie constateerde dat bij een aantal bureaus medewerkers verantwoordelijk zijn gemaakt om hier geregeld op te controleren en het bijhouden van een overzichtslijst, wat een zichtbare verbetering opleverde. Op een aantal bureaus is geen voeding meer voorradig vanwege het vrijwel ontbreken van arrestanten. Hier staat de commissie achter. Indien nodig wordt gehandeld naar bevind van zaken. De commissie heeft vertrouwen dat de peerreviews zullen zorgen dat dit onderwerp niet meer hoeft te worden aangekaart.

De commissie constateerde tevens dat kwetsbare ingeslotenen, zoals mensen met psychiatrische- en of verslavingsproblematiek en jeugdigen (<18 jaar) met zorg behandeld werden. Zij vraagt extra aandacht om bij jeugdigen rekening te (blijven) houden met het feit dat zij onder een speciaal regime vallen en dat aan een jeugdige ingeslotene altijd een vast contactpersoon dient te worden gekoppeld. Jeugdigen hebben in beginsel ook recht op lectuur en studiemateriaal in hun cel.

Opvallend dit jaar is de toename (2024:38 ten opzichte van 2023:10) van een door de commissie geconstateerde onjuiste afhandeling van de insluitingsfoullering. Dit is niet overeenkomstig de voorschriften (artikel 30 van de Ambtsinstructie). Het gaat dan met name over het onvoldoende registreren van de ingenomen zaken en het vervolgens niet laten tekenen van de foulleringszak door de ingeslotene en/of politiemedewerker. De commissie constateerde tevens dat er op de basisteams kennelijk verschillende werkwijzen worden gehanteerd. Niet vergeten mag worden dat het om persoonlijke spullen van een ingeslotene gaat, maar ook dat het niet goed registreren, opbergen en laten ondertekenen voor een behoorlijke schadepost kan zorgen indien later blijkt dat spullen missen en/of beschadigd zijn. Onzorgvuldigheid bij het afhandelingsproces doet tevens afbreuk aan het vertrouwen in de politie door de burger.

De eenheid Den Haag werd in 2024 wederom geconfronteerd met een aantal gehouden vergunde en niet vergunde demonstraties. Bij grote al dan niet aangekondigde evenementen worden arrestanten afgehandeld middels de zogenoemde ARAF methode¹. Meerdere keren werd de commissie geïnformeerd over een aangekondigde danwel spontane demonstratie, zodat eventueel een extra inspectie uitgevoerd kon worden. Een enkele keer is de commissie achteraf geïnformeerd, zoals de bezetting van de A12 op 3 februari 2024 bij een spontane demonstratie van Extinction Rebellion (XR), waarbij in totaal 1001 mensen werden aangehouden. Hierbij werden 994 arrestanten overgebracht naar het ADO-stadion en de overig 7 naar het cellencomplex Den Haag. Op 15 februari 2024 demonstreerde XR voor het gebouw van het ministerie van Financiën. De voorzitter werd geïnformeerd dat er 17 demonstranten waren aangehouden en weer waren heengezonden. Op 17 februari 2024 waren er rellen tussen groepen Eritreeërs. De teamchef Arrestantentaken hield nauw contact met de voorzitter. Uiteindelijk bleken zes demonstranten te zijn aangehouden. De teamchef Arrestantentaken informeerde de voorzitter op 6 april 2024 over een demonstratie van XR. In totaal ging het om 400 arrestanten, waarvan 16 strafrechtelijk. De overige arrestanten waren overgebracht naar de politielocatie De Yp en daar weer heengezonden. De voorzitter werd op 6 mei 2024 geïnformeerd over pro-Palestijnse betogers die de universiteit Leiden in Den Haag bezetten. Er waren geen aanhoudingen.

De commissie heeft ook op uitnodiging een wedstrijd bezocht bij voetbalvereniging ADO Den Haag. Zij heeft daarbij een bezoek gebracht aan de 'ophoudkamer' in het ADO-stadion. Hoewel hier wel mensen worden opgehouden, zoals voor het opleggen van een

¹ ARAF: Arrestantenafhandeling kan onderzoek doen naar strafbare feiten ten tijde van grote gebeurtenissen/evenementen waarbij de kans bestaat op een fors aantal arrestanten, waardoor het reguliere proces overbelast wordt.

stadionverbod, moet deze ruimte gezien worden zoals de ruimtes waar verdachten van diefstal in een winkel worden opgehouden tot de politie komt. Deze locatie valt derhalve niet onder de politielocaties.

Implementatie peerreviews

De peerreviews, ook wel interne inspectieverslagen of collegiale toetsing genoemd, zijn na de pilot vanaf 26 augustus 2024 op bijna alle basisteams geïntroduceerd. De teams controleren dan zelf infrastructurele en/of logistieke zaken zoals de expiratedata van brandblussers, verbanddozen en voeding. De commissie verwacht dat de peerreviews zullen bijdragen aan een nog grotere bewustwording bij de basisteams zelf. Wel zal zij bij het aantreffen van een peerreview steekproefsgewijs deze onderdelen blijven controleren. De commissie heeft bij een aantal inspecties/bezoeken in 2024 al kunnen constateren dat het houden van peerreviews zorgvuldig wordt opgepakt. Echter heeft zij ook kunnen constateren dat er nog veel onbekendheid is over de peerreview op een aantal basisteams. Dit is voor 2025 een aandachtspunt. Ook zou de commissie graag worden geïnformeerd over de opvolging van de bij een peerreview geconstateerde verbeterpunten. Deze nieuwe werkwijze doet recht aan de intentie van de commissie om vaker in gesprek te kunnen gaan met de ingeslotenen en zo te informeren naar hun welbevinden. De commissie spreekt niet alleen met de ingeslotenen, maar heeft ook aandacht voor het handelen van de arrestantenverzorgers en het effect dat dit heeft op de ingeslotenen.

Incidenten

In 2024 zijn 9 (2023: 6) pogingen suïcide gemeld bij de commissie. Vier pogingen vonden plaats in het cellencomplex Den Haag, vier in het cellencomplex Gouda en een in het cellencomplex Leiden. Net als in 2023 vraagt de commissie aandacht voor het melden van pogingen. De commissie heeft vernomen dat het meldingsformulier in het politiebedrijfsprocessensysteem voor onduidelijkheid zorgt. Ook blijkt dat de interpretatie of het een poging suïcide betreft of bijvoorbeeld een vorm van simulatie, een bron van discussie blijft. De commissie sluit niet uit, dat niet altijd een correcte verslaglegging wordt gemaakt. Ook in 2024 wordt door de teamchef Arrestantentaken iedere maand met behulp van steekwoorden een zoekslag in het registratiesysteem gedaan, om op deze wijze meer zicht te krijgen op het al dan niet juist registreren. De commissie vindt het opvallend dat na 4 oktober 2024 geen nieuwe meldingen poging suïcide zijn geweest.

De commissie werd op 3 januari 2024 geïnformeerd over een succesvolle reanimatie na onwelwording in het cellencomplex Den Haag. Op 22 juli 2024 werd de commissie geïnformeerd dat er een brandstichting had plaatsgevonden in de arrestantenafdeling van bureau Jan Hendrikstraat. Een ingeslotene had kans gezien in zijn cel toiletpapier in brand te steken.

De commissie ontving in 2024 tevens een melding van een incident in het Paleis van Justitie. Een van de arrestanten sloeg met zijn hoofd door een ruit. Door deze actie raakte ook een politiemedewerker gewond.

Thema 2024

De zorg voor personen met geestelijke gezondheidsproblematiek binnen de arrestantenzorg bleef ook in 2024 een punt van aandacht. Vanuit de LC werd verzocht om meer inzicht te verkrijgen in deze problematiek en de verantwoordelijkheid die op de politie rust om tijdig adequate zorg te bieden. De commissie erkende in haar jaarverslagen van zowel 2022 als 2023 al dat er niet alleen een grote verantwoordelijkheid rust op de politie, maar dit ook een bepaalde mate van deskundigheid vergt van de politiemedewerker in het algemeen en de

arrestantenverzorger in het bijzonder. De keren dat de commissie tijdens haar inspectie met dergelijke gevallen te maken kreeg, constateerde zij dat de ingeslotene met alle zorg werd behandeld. De commissie concludeert dat er te allen tijde situaties zullen zijn waar de politie als eerste ter plaatse is en zal moeten handelen. De politie heeft ook een zorgplicht en wordt geacht hulp te verlenen indien nodig. Dit vergt van de politie een bepaalde expertise, ook indien de persoon ingesloten wordt. De commissie heeft vernomen dat dit inmiddels meegenomen wordt in de opleiding voor arrestantenverzorger. Daarnaast blijft deze problematiek een voortdurend aandachtspunt in de landelijke vergadering met de LC.

Een extra thema in 2024 was het registreren van de inzet vrijheidsbeperkende middelen. In 2024 heeft in de eenheid Den Haag deze inzet vijf keer plaatsgevonden. De commissie wordt hierover niet altijd geïnformeerd.

In hoofdstuk 4, Bevindingen, zal naast de gemaakte verbeterlagen naar aanleiding van de aanbevelingen in het jaarverslag van 2023, tevens uitgebreid worden stilgestaan bij de door de commissie gedane aanbevelingen voor het jaar 2025.

Aanbevelingen 2025

Afrondend komt de commissie voor het komende jaar tot de volgende aanbevelingen:

- Insluitingsfouillering: draag zorg voor een uniforme afhandeling van de insluitingsfouillering, het registreren, de ondertekening en de afgifte van een bewijs.
- Informatie over ingeslotene: draag zorg voor de zorgvuldige registratie van alle handelingen jegens verdachten in het politiebedrijfsprocessensysteem, in het bijzonder de pogingen suïcide van arrestanten welke niet altijd volgens de voorgeschreven formulieren zijn vastgelegd. Dit verdient meer aandacht en zorgvuldigheid;
- Bedrijfshulpverlening: draag blijvend zorg voor een consequente naleving van de verplichtingen omtrent de Bedrijfshulpverlening. Het houden van tabletop-oefeningen is en blijft een aanvulling, maar nog altijd blijft het fysiek houden van een ontruiming uitgangspunt;
- Voeding: draag zorg voor zorgvuldige verstrekking, opslag en aanbod van voeding en zorg dat duidelijk is wie daarvoor verantwoordelijk is.

4. Bevindingen

I Insluiting/Binnenkomst arrestant

I INSLUITING/ BINNENKOMST ARRESTANT	CELLEN Aantal Controles 118	OPHOUDKAMERS Aantal Controles 33
OK	55%	33%
Niet OK	5%	3%

De commissie treft niet altijd ingesloten en aan tijdens haar inspecties. Deze cijfers zijn gebaseerd op de locaties waar zich op dat moment wel ingesloten en bevonden. Onderstaande punten betreffen hoofdzakelijk de cellencomplexen. De commissie heeft deze omissies in 2024 zes keer bij de ophoudkamers geconstateerd.

Informatie over ingeslotene

In 2024 is twee keer (2023:6) informatie over de ingeslotene niet correct vastgelegd. De commissie constateerde een keer dat tussen 08:15 uur en haar aanwezigheid om 15:20 uur niets was vastgelegd in BVH. In het andere geval constateerde de commissie hiaten in de login-gegevens in met name de nachtelijke uren en de tijd tussen 06:00 uur en 09:30 uur. De commissie beveelt aan om acties ten aanzien van ingesloten en zoveel mogelijk direct in te voeren.

Fouilleren

In 2024 heeft de commissie achtendertig keer (2023:10) geconstateerd dat niet overeenkomstig de voorschriften (artikel 30 van de Ambtsinstructie) wordt gehandeld. Het gaat dan met name over het niet en/of onvoldoende registreren van de ingenomen zaken en het niet laten tekenen van de fouilleringszak door de ingeslotene en/of politiemedewerker. Ook constateerde de commissie dat er op de basisteams kennelijk verschillende werkwijzen worden gehanteerd. Niet vergeten mag worden dat het om persoonlijke spullen van een ingeslotene gaat, maar ook dat het niet goed registreren, opbergen en laten ondertekenen voor een behoorlijke schadepost kan zorgen indien later blijkt dat spullen missen. Onzorgvuldigheid bij het afhandelingsproces doet tevens afbreuk aan het vertrouwen in de politie door de burger.

II Verblijf/huisvesting

II VERBLIJF / HUISVESTING	CELLEN Aantal Controles 118	OPHOUDKAMERS Aantal Controles 33
OK	91%	91%
Niet OK	0%	0%

Onderbrengen arrestanten

Evenals voorgaande jaren konden niet het gehele jaar op alle bureaus arrestanten worden en/of gedeeltelijk worden ondergebracht. Redenen hiervoor zijn, voorzover bekend, capaciteit c.q. zomerrooster of verbouwing. Het betrof bureau Zoetermeer (vervanging van de Brand Meld Installatie), cellencomplex Gouda en basisteam Gouda (werkzaamheden aan het elektriciteitsnet en de wettelijke NEN-keuring) en het cellencomplex Den Haag (werkzaamheden lift en vervanging intercomsysteem). Het cellencomplex Den Haag sloot tijdelijk een vloer in verband met personeelskrapte.

Bureaus waar geen ingesloten en meer worden ondergebracht, worden, zolang ruimten zijn voorzien van een slot met de intentie deze te gebruiken voor het ophouden van arrestanten, toch door de commissie geïnspecteerd. Gebleken is, dat in geval van

zogenaamde 6-uurszaken en artikel 8 Wegenverkeerszaken met regelmaat gebruik wordt gemaakt van de ophoudkamers in de gehele regio. De commissie constateerde bij bureau Katwijk dat een aantal (3) cellen nog steeds gebruikt wordt voor het opslaan van inbeslaggenomen goederen. In overleg met de LC is in 2023 besloten, dat nu duidelijk is dat deze cellen niet snel inzetbaar kunnen zijn, hier een uitzondering voor te maken met de afspraak dat als de cellen weer in gebruik worden genomen de commissie hierover geïnformeerd wordt.

In 2024 zijn door de commissie parketgesignaleerden aangetroffen op de cellencomplexen Leiden, Gouda en Den Haag. Bij celtekort bij de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) kunnen arrestanten hun voorlopige hechtenis, of afgestraften hun straf, maximaal tien dagen in een politiecel uitzitten. Het aantal fluctueert nogal. Het plaatsen van parketgesignaleerden in een politiecel heeft ook bij de landelijke politiek de aandacht. Naar het uitziet, blijft het tekort aan cellen in de PI's voorlopig bestaan. Hoewel deze groepen binnen de PI's andere privileges hebben dan in de politiecellen is het gestelde in het Reglement Arrestantenzorg van toepassing. Echter om ongeregelde heden te voorkomen heeft men in de eenheid Den Haag besloten deze categorie ingesloten en wat ruimere luchtijd te geven en zijn tv's in gemeenschappelijke ruimten geplaatst.

Cellen/ophoudkamers & gangen

Beschadigd pleisterwerk en loszittende stukken stucwerk kunnen voor een onveilige situatie zorgen. Het is algemeen bekend dat ingesloten en heel creatief zijn met het verzinnen van manieren om zichzelf te beschadigen. In 2024 is dit probleem slechts een (1) keer geconstateerd en wel bij twee ophoudkamers behorende bij AVIM. Een aanzienlijke verbetering ten opzichte van 2023. Bij het Paleis van Justitie constateerde de commissie beschadigingen aan de celdeuren en muren door middel van inkt en/of een scherp voorwerp.

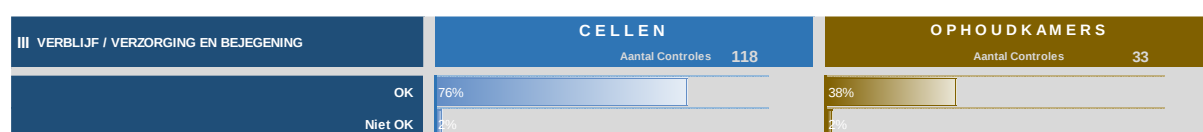
Over het algemeen constateerde de commissie dat de ruimtes, ook waar in beginsel geen arrestanten worden opgehouden, schoon zijn en goed worden onderhouden.

(Oog)douches/toilet

Tot 1 januari 2021 ontving de commissie twee keer per jaar een overzicht van de uitgevoerde legionellabemonsteringen binnen de bureaus. De uitvoering van de legionellabemonsteringen is sinds 1 januari 2021 overgegaan naar een andere instantie. Sinds 2021 ontvangt de commissie geen overzichten meer van de legionellabemonsteringen.

Doorspoelen van de oogdouches gebeurt bij de meeste bureaus automatisch. Bij de bureaus waar dat niet gebeurt, constateert de commissie verschillen in de uitvoering, zoals bijvoorbeeld het op papier of digitaal bijhouden van het handmatig doorspoelen. Overigens vindt handmatig doorspoelen ook nog op enkele plekken plaats waar er sprake is van een automatisch systeem.

III Verblijf/verzorging en bejegening

Voeding

In 2024 constateerde de commissie vijftien keer (2023:26) een overschrijding van de houdbaarheidsdatum van voedingsmiddelen.

Opvallend is dat het zeven keer (2023:9) ging om geëxpireerde boterkuipjes. Alleen in het cellencomplex van Leiden betrof het twee keer speciale voedingsmiddelen, zoals in dit geval glutenvrij brood en maaltijden. Ondanks de in 2023 al eerder ingezette positieve ontwikkelingen door het aanwijzen van bijvoorbeeld een vaste toezichtfunctionaris en het niet meer voorradig hebben van voeding op een aantal bureaus, blijft de commissie onveranderlijk aandacht voor dit onderwerp vragen. Op deze manier kan tevens onnodige verspilling van voedingsmiddelen worden voorkomen. De commissie verwacht dat het houden van peerreviews mede hier verbetering in zal brengen.

Medische verzorging

In 2024 heeft de commissie vijftien keer (2023:12), waarvan vier keer bij bureaus met alleen ophoudkamers, geconstateerd dat de inhoud van de verbanddozen niet compleet waren of de inhoud van de verbanddozen geëxpireerd was (12).

De commissie controleert of de expiratiedatum van de pads van de AED's zijn verlopen. De pads (elektrodes) bevatten een gel die zorgt voor een goede geleiding van de elektriciteit die nodig is om te defibrilleren. De pads drogen ook in de verpakking uit. Dit maakt de AED onbruikbaar en hierdoor ontstaat een ongewenste en gevaarlijke situatie. In 2024 constateerde de commissie negen keer (2023:4) dat de expiratiedatum van de pads was of ging verlopen en/of deed zij het verzoek de expiratiedatum te (laten) checken. In 2025 is landelijk het controleren van de AED als inspectiepunt vastgesteld.

Voor wat betreft de medische checklist is sinds 2021 een grote verbeterslag gemaakt. Vanuit de teamleiding Arrestantenzorg is de geplastificeerde checklist verstrekt met het verzoek deze op te hangen bij de voorgeleidingsbalie/fouilleringsruimte. In 2024 constateerde de commissie dat twee keer (2023:3) de medische checklist ontbrak en/of niet op de daarvoor afgesproken plek hing. Dit betrof alleen locaties met ophoudkamers.

Hygiëne

De commissie constateerde ook in 2024 een (1) keer (2023:1) dat de schone en vuile was deels niet van elkaar gescheiden waren opgeslagen.

IV Veiligheid/ Calamiteiten en BHV

IV VEILIGHEID / CALAMITEITEN EN BHV	CELLEN	OPHOUDKAMERS
	Aantal Controles 118	Aantal Controles 33
OK	81%	74%
Niet OK	1%	2%

Aanbevelingen vorig jaar

In de voorgaande jaarverslagen heeft de commissie de volgende aanbeveling gedaan: "Draag zorg voor een actueel verslag van de (jaarlijkse) ontruimingsoefening in combinatie met een volwaardige evaluatie (Veiligheid/BHV)." Ook landelijk is dit onderwerp geagendeerd bij de korpschef van de Nationale politie.

BHV-plan

a. BHV-Plan	343	97%	7	2%		0%	4	1%	88	89%	9	9%		0%	2	2%
1. Aanwezig, actueel, bekend	117	99%	0		0		1	1%	32	97%	0		0		1	3%
2. Ontruimings-oefening recent	109	92%	7	6%	0		2	2%	28	85%	5	15%	0		0	
3. Evaluatie	117	99%	0		0		1	1%	28	85%	4	12%	0		1	3%

In 2024 constateerde de commissie dat zestien keer (2023:12), waarvan het negen keer bureaus met alleen ophoudkamers betrof, niet conform de voorschriften is gehandeld. Daar het soms om meerdere bezoeken bij eenzelfde basisteam ging, geeft dit cijfer een vertekend beeld. Effectief ging het om acht locaties, waaronder een (1) keer een cellencomplex. Vier keer werd geen verslag aangetroffen. Per 1 januari 2025 bleken uiteindelijk nog drie bureaus te zijn die in het jaar 2024 geen ontruimingsoefening hebben gehouden. Dit zijn bureau Hoefkade (alleen ophoudkamers), bureau Leiden Midden (alleen ophoudkamers) en bureau Alphen aan den Rijn (ophoudkamers en cellen). Ondanks het verzoek van de commissie om een ontruimingsoefening te houden bij eerdere inspecties dit jaar, zijn deze drie bureaus in verzuim gebleven.

Hoewel de commissie constateert dat sprake is van een grote verbetering, blijft zij aandacht vragen voor het houden van ontruimingsoefeningen. In het Landelijk Reglement Arrestantentaken is vastgesteld dat per politiecellencomplex/ophoudruimte minimaal twee keer per jaar een ontruimingsoefening dient te worden gehouden, waarbij tenminste bij een oefening het hele pand ontruimd dient te worden. De teamchef Arrestantentaken draagt zorg dat de oefeningen daadwerkelijk worden gehouden in een politiecellencomplex. Voor de ophoudruimtes en cellen die zich niet bevinden in een politiecellencomplex gelden dezelfde plichten. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij de desbetreffende teamchef. Hoewel de commissie verheugd is met de toename van de ontruimingsoefeningen is een (1) keer per jaar ontruimen onvoldoende. De tabletop-oefeningen moeten gezien worden als een aanvulling op de reguliere (fysieke) ontruimingsoefeningen.

Naar aanleiding van de evaluatie van ontruimingsverslagen in 2023 zijn voor toegang tot de Traka-kast aparte ITRS-passen geplaatst die BHV'ers toegang geven tot alle ruimtes. Dit jaar werd geconstateerd dat de portofoons voor de BHV'ers gedateerd en/of defect waren. Het heeft daarna nog maanden geduurd voordat deze vervangen werden door nieuwe. De commissie adviseert hier in toekomstige gevallen eerder op te anticiperen. Communicatiemiddelen zijn tijdens calamiteiten tenslotte van levensbelang.

Blusmiddelen

De commissie constateerde in 2024 dat alle brandblusmiddelen die zijn aangetroffen periodiek gecontroleerd zijn.

Afleggen wapen

In 2024 werd door de commissie niet meer geconstateerd (2023:2) dat een politiemedewerker met zijn wapen de cellengang betrad. Dit is conform het Landelijk reglement Arrestantenzorg (artikel 2.4) en het Algemeen huishoudelijk reglement (artikel 2.5), waarin het verbod op (vuur)wapen en pepperspray in de cellencomplexen en andere ruimtes waarin ingesloten en zich kunnen bevinden, benoemd wordt. Dit verbod geldt echter niet voor de ophoudkamers of de gang daarnaartoe.

V Bijzondere aandachtspunten

V BIJZONDERE AANDACHTSPUNTEN	CELLEN		OPHOUDKAMERS	
	Aantal Controles 118		Aantal Controles 33	
OK	9%		9%	
Niet OK	0%		0%	
nvt	85%		91%	

De commissie heeft in 2024 aandacht besteed aan de landelijke aandachtspunten:

- De inzet van vrijheidsbeperkende middelen.

De politie heeft bij de verzorging van ingeslotenen regelmatig te maken met agressief of intimiderend gedrag. Om voldoende de veiligheid te kunnen waarborgen van eenieder die zich op het cellencomplex bevindt, is in 2023 de ambtsinstructie aangepast waarin het toepassen van hulpmiddelen voor ingeslotenen² is opgenomen. Het inzetten van deze hulpmiddelen mag alleen door daarvoor opgeleide arrestantenverzorgers en derhalve alleen in de cellencomplexen. Medio 2023 is de politie begonnen met de uitvoering van deze bevoegdheid. In de eenheid Den Haag heeft in 2024 vijf keer inzet van deze middelen plaatsgevonden. Medio 2025 zal een landelijke evaluatie plaatsvinden over de inzet van deze bijzondere hulpmiddelen.

VI Ontvangst, rondleiding, verkregen informatie

VI ONTVANGST, RONDELEIDING, VERKERGEN INFORMATIE	CELLEN		OPHOUDKAMERS	
	Aantal Controles 118		Aantal Controles 33	
OK	100%		100%	
Niet OK	0%		0%	

In 2024 heeft de commissie 151 (2023:170) inspectiebezoeken uitgevoerd, verspreid over 31 locaties. De commissie werd bij haar inspectiebezoeken in 2024 opnieuw professioneel en correct bejegend. Zij ervaren veelal enthousiaste en bevroegen medewerkers, die de commissie uitgebreid te woord staan. Eenmaal kon de commissie haar inspectie niet uitvoeren doordat er een ernstig misdrijf had plaatsgevonden en het gehele bureau daarvoor ingezet werd. De commissie heeft begrip dat in dit specifieke geval er geen ruimte was de commissie te begeleiden.

VII Eventuele toevoegingen

Regio specifieke items zijn niet van toepassing.

VIII Specifieke aandacht voor jeugdigen, verslaafden en psychische aandoeningen

De commissie heeft bij haar inspecties extra aandacht voor deze categorie ingeslotenen. Zij probeert zoveel mogelijk met deze personen in gesprek te gaan. Het is niet altijd mogelijk om met ingeslotenen met psychische aandoeningen te spreken. De commissie respecteert in deze gevallen het advies van de arrestantenverzorger en/of arts.

Bij haar inspecties in 2024 trof de commissie in totaal 49 (2023:52) jeugdige ingeslotenen (<18 jaar) aan. Van dit aantal heeft de commissie met 31 jeugdigen

² Artikel 35a van de Ambtsinstructie politie, Kmar en andere opsporingsambtenaren.

gesproken. In haar jaarverslag van 2023 gaf de commissie al aan dat jeugdige ingesloten en op de basisteams niet altijd een vast contactpersoon hebben (zie: Landelijk Reglement Arrestantenzorg onder punt 5.4, p. 14). Dit is niet altijd mogelijk. Het gaat om kleine teams en de commissie heeft geen aanwijzingen dat de goede zorg niet wordt verleend.

Ook in dit jaarverslag is het thema ingesloten en met een psychische aandoening een blijvend aandachtspunt. Hoewel het niet (meer) de bedoeling en zelfs verboden is om mensen met verward (onbegrepen) gedrag/psychische problematiek in te sluiten bij de politie, tenzij er sprake is van een (mogelijk) strafbaar feit, staat de politie nog steeds geregeld voor dilemma's. Soms is er (nog) geen crisisplek in een kliniek en is het niet wenselijk een dergelijk persoon zonder toezicht te laten. De commissie concludeert dat er te allen tijde situaties zullen zijn waar de politie als eerste ter plaatse zal zijn en zal moeten handelen (zorgplicht). Van de politie wordt ook verwacht hulp te verlenen indien nodig. Dit vergt van de politie een bepaalde expertise en de commissie bepleit specifieke aandacht en (bij-)scholing hiervan, ook voor de arrestantenverzorgers. De commissie constateert dat naast de aandacht voor opleiding/bijscholing voor deze problematiek, het in eenheid Den Haag goed geregeld is met specialistische achtervang en een crisisdienst. De commissie heeft in 2024 geen personen aangetroffen waarbij mogelijk geen sprake was van een strafbaar feit.

IX Bevindingen van arrestanten

Bevindingen van arrestanten

In 2024 werden in totaal 393 (2023:539) ingesloten en aangetroffen, waarvan 49 (2023:52) jeugdigen (<18 jaar). Met 120 (2023:170) daarvan is een gesprek gevoerd, een percentage van 31%. Hiervan betrof het 31 jeugdigen (<18 jaar).

De commissie streeft ernaar om zoveel mogelijk in gesprek te gaan met de ingesloten en is voor haar oordeel mede afhankelijk van de kwaliteit van registratie. Diverse keren heeft de commissie afgezien van een gesprek met de ingeslotene. Soms was de ingeslotene net binnengebracht waardoor hij/zij nog nauwelijks iets over de verzorging en bejegening kon zeggen. In andere gevallen waren de ingesloten en de Nederlandse taal, of een andere taal die de commissieleden spreekt, niet of onvoldoende machtig, zaten de ingesloten en net in verhoor/gesprek met advocaat of waren niet aanspreekbaar. Ook was er een aantal ingesloten en die geen behoefte hadden om in gesprek te gaan met de commissie.

Overzicht ingediende (schriftelijke) klachten over verblijf

De commissie heeft in 2024 kennisgenomen van de binnengekomen klachten die betrekking hebben op arrestantenzorg. Volgens de cijfers van bureau Veiligheid, Integriteit en Klachten (VIK) zijn er in 2024 zes (2023:15) klachten geregistreerd over de arrestantenzorg. Hiervan waren twee klachten afkomstig van demonstranten van XR. Het ging met name over het verblijf in de DJI-bus.

Alle klachten bestaan uit meerdere klachtelelementen. In de andere vier ingediende klachten ging het onder andere over het kwijtraken van een tas met kleding (mogelijk tijdens de overdracht van de ingeslotene) en over het verwijderen van veters en dergelijk, zoals benoemd in de huisregels. Van deze klachten zijn een deel opgeschort in verband met lopende strafzaken. Wel is met klagers na het indienen van de klacht gesproken. Indien de klacht terecht was, zijn excuses gemaakt.

Bijlage

Locatie ³	Adres	Reguliere cel	Ophoudruimte	Observatiecel	Ophoudruimte met camera	Claustrofobie cel	Jongen/Meisje cel	Groeps cel	Luchtplaats	Totaal
Cellencomplex Den Haag	Burgemeester Patijnlaan 35	49	5	2					2	56
Jan Hendrikstraat Den Haag	Jan Hendrikstraat 85	6	6	1					1	13
De Heemstraat Den Haag	De Heemstraat 168	5	2	1						8
Hoefkade Den Haag	Hoefkade 350	6	2	1						9
Overbosch Den Haag	Vlaskamp 1	6	2	1						9
Loosduinen Den Haag	Aaltje Noordewierstraat 401	6	4	1						11
Scheveningen Den Haag	Nieuwe Parklaan 250	8	2							10
Segbroek Den Haag	Fahrenheitstraat 192	2	3	1						6
Laak Den Haag	Slachthuislaan 25	6	2	1						9
Beresteinlaan Den Haag	Beresteinlaan 6	5	3	1						9
Zuiderpark Den Haag	Mr. P. Droogleever Fortuynweg 111	3	3	1					1	7
Leidschenveen-Ypenburg	Brigantijnlaan 305	4	4						1	8
Zoetermeer	Burgemeester Wegstapelplein 1	11	5	1					1	17
Leidschendam-Voorburg	Temeculaplein 1	7	2	1					1	10
Wassenaar	Hofcampweg 102	2	2	1						5
Pijnacker-Nootdorp	Nootdorpseweg 5	2	5							7
Rijswijk	Sir Winston Churchilllaan 271	4	2	1					1	7
Westland	Vierschaar 1, Naaldwijk	7	3	1					1	11
Delft	Jacoba van Beierenlaan 1	21	5	1					1	27
Bollenstreek Noord	Heereweg 306 Lisse				3					3
Katwijk	Piet Heinlaan 140		3							3
Cellencomplex Leiden	Langegracht 11	20	4	2	2	1				29
Leiden Midden	Langegracht 11				5					5
Alphen aan de Rijn	Kees Mustersstraat 2				6					6
Kaag & Braasem	Aardamseweg 71 Ter Aar		2							2
Cellencomplex Gouda	Nieuwe Gouwe Oostzijde 2	20		2	4	1				27
Gouda	Nieuwe Gouwe Oostzijde 2		4							4
Zuidplas/Waddinxveen	Limaweg 35		3							3
Krimpenerwaard	Hof ter Bergen 22, Bergambacht				2					2
AVIM	Burgemeester Patijnlaan 35		4					2		6
Rechtbank Den Haag	Prins Clauslaan 60		50	5			2			57

³ Bron Inspectie V&J: deelverslag Arrestantenzorg Eenheid Den Haag | 7 april 2015 |

